PAPER-III
PUNJABI

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ___________________________
   (Name) ______________________________
2. (Signature) ___________________________
   (Name) ______________________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No.___________________________________

(In words)

J	2	4	1	1

Time : 2 $^1/_2$ hours] [Maximum Marks : **200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **19**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc., is prohibited.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।
   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपकी पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं ।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
8. **केवल नीले/काले बाल प्वाईंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (केलकुलेटर) या लॉग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।**

PUNJABI

Paper-III

ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ-III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

ਨੋਟ : ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ **ਦੋ ਸੌ** (200) ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ **ਚਾਰ** (4) ਖੰਡ ਹਨ । ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਹਰੇਕ ਖੰਡ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣ ।

SECTION – I

ਖੰਡ – I

Note : This section consists of **two** essay type questions of **twenty (20)** marks each, to be answered in about **five hundred (500)** words each. **(20 × 2 = 40 marks)**

ਨੋਟ : ਇਸ ਖੰਡ **ਵਿਚ 20-20** ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਨਿਬੰਧਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ **500** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ । **(20 × 2 = 40 ਅੰਕ)**

1. ਭਾਰਤੀ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ : ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ।

ਜਾਂ

ਲੋਕਯਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ।

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਿੱਸਾ-ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦਾ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤਿਤੱਵ ।

ਜਾਂ

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪਾਦਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ।

ਜਾਂ

ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ : ਵੰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ।

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਅਤੇ ਨਵ-ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਕਾਵਿ ਦਾ ਵਿਕਾਸ-ਰੁਖ਼ ।

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਤ ਨਵੀਨ ਜੁਗਤਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ।

ਜਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਥਿਤੀ: ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ।

2. ਕਿਸੇ **ਇਕ** ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰੋ :

ਮਾਟੀ ਕ਼ੁਦਮ ਕਰੇਂਦੀ ਯਾਰ
ਵਾਹ ਵਾਹ ਮਾਟੀ ਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ
ਮਾਟੀ ਘੋੜਾ ਮਾਟੀ ਜੋੜਾ, ਮਾਟੀ ਦਾ ਅਸਵਾਰ
ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਨੂੰ ਦੋੜਾਵੇ ਮਾਟੀ ਦਾ ਖੜਕਾਰ
ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲੱਗੀ, ਮਾਟੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ
ਜਿਸ ਮਾਟੀ ਪਰ ਬਹੁਤੀ ਮਾਟੀ ਤਿਸ ਮਾਟੀ ਹੰਕਾਰ ।
ਮਾਟੀ ਬਾਗ ਬਗੀਚਾ ਮਾਟੀ, ਮਾਟੀ ਦੀ ਗਲੁਜ਼ਾਰ
ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਈ, ਮਾਟੀ ਦੀ ਬਹਾਰ ।
ਹੱਸ ਖੇਡ ਫਿਰ ਮਾਟੀ ਹੋਵੇ, ਪਾਊਂਦੀ ਪਾਉਂ ਪਸਾਰ
ਬੁਲਹਾ ਏਹ ਬੁਝਾਰਤ ਬੁਝੇਂ ਤਾਂ ਲਾਹ ਸਿਰੋਂ ਭੁਇੰ ਮਾਰ ।

ਜਾਂ

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਸਿਰ ਤੇ

ਮੇਰਾ ਢਲ ਚਲਿਆ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਕਬਰਾਂ ਉਡੀਕਦੀਆਂ

ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂ ਪੁਤੱਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਥਲ ਤਪਦਾ

ਕੱਲੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ

ਦੁੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਗਹਿਰ ਚੜ੍ਹੀ

ਵਗੇ ਗ਼ਮਾ ਵਾਲੀ ਤੇਜ਼ ਹਨੇਰੀ

ਮੈਂ ਵੀ ਕੇਹਾ ਰੁੱਖ ਚੰਦਰਾ

ਜਿਹਨੂੰ ਖਾ ਗਈਆਂ ਉਹਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ

ਕਬਰਾਂ ਉਡੀਕਦੀਆਂ

ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ

ਹਿਜ਼ਰਾਂ'ਚ ਸੜਦੇ ਨੇ

ਸੁੱਖੇ ਰੋਟ ਤੇ ਸੁੱਖੀਆਂ ਚੂਰੀਆਂ

ਉਮਰਾਂ ਤਾਂ ਮੁੱਕ ਚਲੀਆਂ

ਪਰ ਮੁੱਕੀਆਂ ਨਾ ਤੇਰੀਆਂ ਵੇ ਦੂਰੀਆਂ

ਰੱਜ ਰੱਜ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਚੰਦਰਿਆਂ ਕਾਵਾਂ

ਕਬਰਾਂ ਉਡਕਿਦੀਆਂ

ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ

ਲੋਕਾਂ ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਸੁਣ ਲਏ

ਮੇਰਾ ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾ ਜਾਣਿਆਂ

ਲੱਖਾਂ ਮੇਰੇ ਸੀਸ ਚੁੰਮ ਗਏ

ਪਰ ਮੁਖੜਾ ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣਿਆ

ਅਜ ਏਸੇ ਮੁੱਖੜੇ ਤੋਂ

ਪਿਆ ਆਪਣਾ ਮੈਂ ਆਪ ਲੁਕਾਵਾਂ

ਕਬਰਾਂ ਉਡੀਕਦੀਆਂ

ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾਂ

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰ ਸਿਰ ਤੇ

ਮੇਰਾ ਢਲ ਚਲਿਆ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਜਾਂ

ਪਿਆਰ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਰਾਹ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, "ਨਿਹੁੰ ਨਾ ਲੱਗਦੇ ਜੋਰੀ" । ਇਹ ਇੱਕ ਅੰਦਰੋ ਅੰਦਰ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਖਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਇਉਂ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਡਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਹੱਥ ਚੜ੍ਹੀ ਗੁੱਡੀ ਦੀ ਡੋਰ ਨੂੰ ਖਿਚੱਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਇਉਂ ਇਲਾਹੀ ਤਣੁਕੇ ਖਾ ਖਾ ਪਿਆਰ ਇਕ ਲਗਾਤਾਰ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਅੰਦਰ ਵੱਸਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਇਹ ਉਸੀ ਕਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਜਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਯਾ, ਸੰਤੋਖ ਆਦਿ ਚਿੱਟੇ ਦੈਵੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸੁਭਾਵਕ ਗੁਣ, ਯਾ ਕਾਲੇ ਹੈਵਾਨੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਔਗਣ : ਬੇਰਹਿਮੀ, ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਆਦਿ .... ਇਖਲਾਕ, ਧਰਮ, ਕਰਮ, ਫਰਜ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਦਯਾ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਸੁਤੇ ਸਿੱਧ ਹੀ ਪਿਆਰ ਸਭ ਕੁਛ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਧਰਮ, ਕਰਮ, ਫਰਜ਼, ਕੁਰਬਾਨੀ ਆਦਿ ਗੁਣ ਹੀ ਕੀ ਹੋਏ ਜੋ ਪੜ੍ਹਾ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰੋਂ ਆਈ ਕਿਸੇ ਵਿਦਯਾ ਦਾ ਫਲ ਹੋਣ ।

SECTION – II

ਖੰਡ – II

Note : This section contains **three (3)** questions of **fifteen (15)** marks each to be answered in about **three hundred (300)** words. **(15 × 3 = 45 marks)**

ਨੋਟ : ਇਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ **15-15** ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ **300** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ । **(15 × 3 = 45 ਅੰਕਾਂ)**

3. ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਆਕਰਣ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ?

4. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਜੰਗਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ?

5. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗਲਪ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਚੇਤਨਾ ਆਈ ਹੈ ?

SECTION – III

ਖੰਡ – III

Note : This section contains **nine (9)** questions of **ten (10)** marks each, to be answered in about **fifty (50)** words. **(10 × 9 = 90 marks)**

ਨੋਟ : ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ **10-10** ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨੌਂ (9) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ **50** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਉ । **(10 × 9 = 90 ਅੰਕਾਂ)**

6. ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਪਦ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰੋ ।

7. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਕੀ ਹੈ ?

8. ਸੂਫੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਚ 'ਵਾਲਹੁ ਨਿਕੀ ਪੁਰਸਲਾਤ' ਦਾ ਭਾਵ ਦੱਸੋ ।

9. 'ਵਾਰ' ਕਾਵਿ-ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ।

10. ਕਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮੰਗਲਾਚਰਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦੱਸੋ ।

11. ਕੀ ਜਨਮਸਾਖੀ ਮਿੱਥ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ ?

12. ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ।

13. ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਂਚੰਲਿਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ।

14. ਖੋਜ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

SECTION – IV
ਖੰਡ – IV

Note : This section contains **five (5)** questions of **five (5)** marks each based on the following passage. Each question should be answered in about **thirty (30)** words.

(5 × 5 = 25 marks)

ਨੋਟ : ਇਸ ਖੰਡ ਵਿਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੈਰੇ ਉਤੇ ਆਧਾਰਿਤ **5** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ **30** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਹੈ । ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ **5** ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ।

(5 × 5 = 25 ਅੰਕਾਂ)

ਚਿੱਟੀ ਗੋਲ ਪੱਗ, ਬਤੱਖ਼ ਦੇ ਪਰਾਂ ਵਰਗੀ ਚਿੱਟੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਚੂੜੀਦਾਰ ਪਜਾਮਾ, ਤੇ ਚਿੱਟੀ ਅਚਕਨ । ਗੁਰੁਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੋਲ ਪੱਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੜ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚੰਦ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਨਰੋਈ ਚਸਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਚਿੱਟੀ ਅਚਕਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਧੱਬਾ ਨਹੀਂ ।

ਉਸਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵੀ ਉਸਦੀ ਅਚਕਨ ਵਾਂਗ ਹੈ — ਧੁਲੀ, ਨਿੱਖਰੀ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰੈਸ ਕੀਤੀ ਹੋਈ । ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਦਾਗ਼ ਨਹੀਂ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਬਾਸ ਵਿਚ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਅਚਕਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬਟਨ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ । ਪਹਿਲੇ ਫਿਕਰੇ ਤੋਂ ਅਖੀਰਲੇ ਫਿਕਰੇ ਤੀਕ ਤਰਤੀਬ ਹੈ । ਇੱਕ ਸੰਵਾਰੀ ਸ਼ੰਗਾਰੀ ਬਣਤਰ ਹੈ ।

ਗੱਲ-ਬਾਤ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਤੇ ਭਟਕਦਾ ਨਹੀਂ, ਜੁਸ਼ਿਆਉਂਦਾ ਨਹੀਂ, ਅਟਕਦਾ ਨਹੀਂ । ਉਸਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵੀ ਸਰਲ, ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਬਰਸਾਤੀ ਨਦੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ੋਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਨਿਤਰੇ ਹੋਏ ਸਰੋਵਰ ਵਰਗੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 1938 ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ । ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ । ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ 'ਕੇਸਰੀ ਦੀ ਗੱਡ' । ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਜੋ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈ । ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਮੇਰੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿੱਤ ਦਾ ਬੂਹਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆਂ । ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਦਿੱਲ ਵਿਚ ਤਮੱਨਾ ਜਾਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਂ ।

ਨੋਟ : ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

15. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੇਖਕ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿਚਲੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ।

16. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਸੁਹਜ ਪੱਖ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ?

17. ਪੈਰੇ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰੋ ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀਗਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੋ ।

19. ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਕਿਸ ਸਾਹਿਤਿਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੋਇਆ ?

Space For Rough Work

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....